

Pojištění

Právo pojistitele odpovědnosti z provozu vozidla na úhradu částek vyplacených na pojistné plnění za náklady na výživu pozůstalým není právem na opětující se plnění. Vzniká a promlčuje se v závislosti na uskutečnění platby pojistného plnění v obecné promlčecí lhůtě.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 1592/2025-105 ze dne 18.12.2025)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobkyně: Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group, se sídlem P., zastoupená JUDr. T.H., advokátem se sídlem P., proti žalované: PLUS KONTAKT s. r. o., se sídlem P., zastoupená JUDr. M.P., Ph.D., advokátem se sídlem B., o zaplacení 408 648 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 27 C 47/2024, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2025, č. j. 11 Co 34/2025-80, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2025, č. j. 11 Co 34/2025-80, se zrušuje a věc se vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 6 rozsudkem ze dne 5. 11. 2024, č. j. 27 C 47/2024-56, uložil žalované, aby zaplatila žalobkyni 408 648 Kč s příslušenstvím (výrok I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II). V řízení o zaplacení regresní náhrady za odškodnění, které žalobkyně vyplatila pozůstalým v souvislosti s úmrtím jejich osoby blízké, vyšel ze zjištění, že 20. 2. 2011 při dopravní nehodě automobilu značky BMW zaviněné jeho řidičem P. J. (zaměstnancem žalované) zahynul jak řidič, tak spolujezdec J. K. Jednalo se o služební cestu a řidič byl v době nehody pod vlivem alkoholu. Automobil byl pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla u žalobkyně. Ta pak z titulu povinného smluvního pojištění odpovědnosti vyplácela od roku 2013 každý měsíc náhradu nákladů na výživu pozůstalým po J. K. Za rok 2021 jim zaplatila 408 648 Kč. V průběhu řízení byla žalovanou vznesena námitka promlčení s odůvodněním, že právo postihu je opětujícím se plněním, které se podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu promlčuje jako celek, není-li uplatněn základ v rámci obecné lhůty 3 let. Soud prvního stupně posoudil nárok žalobkyně podle § 10 zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, (bez určení doby účinnosti znění uvedeného zákona) a dovedl, že regresní právo žalobkyni vzniklo, neboť byly splněny dvě zákonné podmínky: pojistitel plnil za pojištěného a bylo prokázáno, že pojištěný svěřil vozidlo řidiči, který řídil vozidlo pod vlivem alkoholu. Podle soudu prvního stupně nedošlo k promlčení uplatněného nároku, neboť promlčecí lhůta regresního nároku pojistitele započne běžet dnem, kdy mohlo být právo poprvé uplatněno žalobou u soudu, to je v daném případě až splněním obou podmínek stanovených v § 10 zákona č. [168/1999](#) Sb., tedy až poté, co je pojistitelem vyplaceno pojistné plnění. Podle provedeného dokazování žalobkyně vyplatila pozůstalým pojistné plnění v žalované výši v roce 2021. Žaloba byla podána dne 6. 12. 2023, tedy před uplynutím obecné tříleté promlčecí lhůty. Soud prvního stupně proto žalobě zcela vyhověl.

2. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. 3. 2025, č. j. 11 Co 34/2025-80, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl (výrok I), a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení

(výrok II). Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, s jeho právním posouzením se však neztotožnil. Na rozdíl od soudu prvního stupně své rozhodnutí opřel o závěr, že námitka promlčení je důvodná. Odvolací soud svůj právní názor zdůvodnil tím, že právo postihu (regresní právo pojistitele) je v případě pojistného plnění na náhradu nákladů na výživu pozůstalých opětujícím se plněním. Tato povaha regresního nároku je odvozena od povahy pojistného plnění, které je u plnění na náhradu nákladů na výživu opětujícím se plněním, stejně jako výživné. V odůvodnění citoval odvolací soud judikaturu Nejvyššího soudu, podle níž je postižní právo podle § 10 zákona č. [168/1999](#) Sb. originárním nárokem, odlišným od nároku na hrazení nákladů na výživu pozůstalých podle § 448 odst. 1 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“). Podle odvolacího soudu judikatura nevyklučuje, že by regresní právo pojistitele mohlo být opětujícím se plněním. Argumentoval, že pokud pojistitel vyplácí pojistné plnění poškozeným opakovanými platbami ve stanovených intervalech, bude v návaznosti na to po škůdci (pojištěném) opakovaně požadovat regres. V daném případě má postižní právo povahu opětujícího se plnění, protože škůdcova povinnost vyplácet pojistiteli regres se bude opakovat, a celková částka není předem známa. Takový typ plnění se podle judikatury promlčuje jako celek, a tak bylo podle odvolacího soudu právo postihu promlčeno nejpozději v březnu 2016.

II. Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně v celém rozsahu dovoláním, jehož přípustnost odůvodnila tím, že rozsudek odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího řízení nebyla dosud vyřešena, a sice, zda je postižní právo pojistitele za pojistné plnění spočívající v poskytnutí náhrady nákladů na výživu pozůstalým opětujícím se plněním, které se promlčuje jako celek, nebo se naopak s ohledem na specifickou povahu postižního práva nejedná o opětující se plnění. Odvolací soud podle dovolatelky nesprávně dovodil povahu práva postihu pojistitele jako opětujícího se plnění, neboť nevzal v úvahu, že ke vzniku konkrétního regresního nároku je potřeba další právní skutečnosti, a to vyplacení pojistného plnění pojistitelem. Dovolatelka svůj názor opřela o judikaturu Nejvyššího soudu, která definuje mimo jiné i obecné znaky opětujícího se plnění. Takové plnění není vymezeno celkovou výší, a má tu vlastnost, že povinnost k platbě (a právo na jeho úhradu) vzniká v určitých časových intervalech bez dalšího. Vzhledem k tomu, že vznik postižního práva pojišťovny je odvislý od okamžiku výplaty pojistného plnění, a je tedy vázán na další právní skutečnost, nemůže se jednat o opětující se plnění. Důsledkem nesprávného právního názoru odvolacího soudu o povaze postižního práva pojistitele byl mylný závěr o promlčení žalované částky, neboť běh promlčecí lhůty nemůže začít dříve, než samotný regresní nárok vůbec vznikne. V daném případě jde o platby za rok 2021 a žaloba byla podána v prosinci 2023. Žalobkyně navrhla, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

4. Žalovaná se ztotožnila s právním posouzením věci odvolacím soudem a navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl, případně zamítl a přiznal jí právo na náhradu nákladů dovolacího řízení. Otázku povahy regresního nároku pojistitele měla za judikatorně vyřešenou rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2601/2018, podle něhož právo na pojistné plnění na náhradu nákladů na výživu pozůstalým má charakter opětujícího se plnění, jež se promlčuje jako celek.

III. Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky právního zastoupení dovolatelky (§ 241

odst. 1 o. s. ř.), a je podle § 237 o. s. ř. přípustné pro posouzení otázky promlčení postižního nároku pojistitele odpovědnosti proti pojištěnému za platby pojistného plnění nákladů na výživu pozůstalých, která nebyla v judikatuře Nejvyššího soudu dosud vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

6. Podle § 3079 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014 (dále jen „o. z.“) právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem účinnosti tohoto zákona, se posuzuje podle dosavadních právních předpisů.

7. Podle § 3028 odst. 3 o. z. se právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, řídí dosavadními právními předpisy.

8. Podle § 3036 o. z. podle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které započaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

9. Podle § 448 odst. 1 obč. zák. se při usmrcení hradí peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat. Náhrada nákladů na výživu náleží pozůstalým, pokud tyto náklady nejsou hrazeny dávkami důchodového zabezpečení poskytovanými z téhož důvodu.

10. Podle § 6 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, ve znění účinném ke dni 20. 12. 2011 (dále jen „zákon o pojištění odpovědnosti“) se pojištění odpovědnosti vztahuje na každou osobu, která je povinna nahradit újmu způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě.

11. Podle § 6 odst. 2 písm. a) zákona o pojištění odpovědnosti nestanoví-li tento zákon jinak, má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením.

12. Podle § 10 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. e) zákona o pojištění odpovědnosti má pojistitel proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil, mimo jiné, jestliže prokáže, že pojištěný řídil vozidlo pod vlivem alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo, nebo předal řízení vozidla osobě pod vlivem uvedených látek a že toto porušení základní povinnosti týkající se provozu na pozemních komunikacích bylo v příčinné souvislosti se vznikem škody, za kterou pojištěný odpovídá.

13. Podle § 101 obč. zák. pokud není v dalších ustanoveních uvedeno jinak, je promlčecí doba tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.

14. Postižní právo pojišťovny, která nahradila za pojištěnou osobu škodu poškozeným, vůči pojištěnému podle § 10 odst. 1 a 2 zákona o pojištění odpovědnosti má povahu zvláštního, originárního nároku, který se promlčuje podle § 101 obč. zák. v obecné tříleté promlčecí době, a nikoliv podle § 106 obč. zák., jež se vztahuje na nároky poškozeného na náhradu škody proti tomu, kdo za škodu odpovídá. Pro obecnou promlčecí dobu platí, že začíná běžet ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno (uplatněno) poprvé, tedy ode dne, kdy právo bylo možno odůvodněně jako nárok uplatnit u soudu podáním žaloby. Možnost pojišťovny vykonat poprvé své postižní právo se odvíjí od toho, že poskytne plnění poškozeným (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo

4321/2008). Postižní právo pojistitele (§ 10 zákona o pojištění odpovědnosti) totiž není právem na náhradu škody, nýbrž zvláštním originárním právem proti pojištěnému na náhradu toho, co za něho pojistitel plnil (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2011, sp. zn. 32 Cdo 3266/2010). Již podle vyhlášky č. 492/1991, která upravovala pojistný vztah mezi pojišťovnou a pojištěným, nešlo o nárok na náhradu škody vzniklé poškozenému proti tomu, kdo škodu způsobil, ani o zákonnou cessi tohoto nároku poškozeného, nýbrž o zvláštní postihový nárok pojišťovny. Právní úprava zákona č. [168/1999](#) Sb., kterým byla zmíněná vyhláška nahrazena, pak nepřinesla změnu uvedené koncepce. Podmínkou vzniku tohoto nároku pojišťovny proti pojištěnému i nadále vedle naplnění postižního důvodu je též okolnost, že pojišťovna nahradila škodu způsobenou provozem vozidla.

15. Opětující se plnění není vymezeno celkovou výší (rozsahem celého plnění), nýbrž pouze určením jednotlivých v budoucnu splatných dávek (např. výživné, nájemné nebo pojistné), [rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 29 Odo 847/2001, uveřejněný pod č. 36/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní (dále jen „Sb. rozh. obč.“), či ze dne 28. 3. 2006, sp. zn. 32 Odo 616/2005]. Pro opětující se plnění je charakteristické, že dávky mají být vypláceny v určité době i v budoucnu po rozhodnutí soudu, aniž by musely nastat další právní skutečnosti. Podle dosavadní judikatury se promlčení nároku na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti podle § 447 obč. zák. s ohledem na dobu jeho vzniku a dobu jeho uplatnění u soudu posuzuje podle § 106 obč. zák., zatímco promlčení postupně vznikajících nároků na jednotlivá měsíčně se opětující plnění v jeho rámci se s ohledem na § 110 odst. 3 obč. zák. a na jejich splatnost řídí ustanovením § 101 obč. zák. (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4617/2014, uveřejněný pod č. [37/2017](#) Sb. rozh. obč.). Nárok na náhradu nákladů na výživu pozůstalých podle § 448 obč. zák. má charakter opětujícího se plnění a promlčuje se rovněž jako celek (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2003, sp. zn. 25 Cdo 273/2002, uveřejněné pod č. [68/2003](#) Sb. rozh. obč.).

16. Otázka, zda povahu opětujícího se plnění může mít i postižní právo pojistitele, v judikatuře dovolacího soudu dosud řešena nebyla. Ze závěrů shora citované judikatury však lze dovodit východiska pro řešení této otázky. Zaprvé, předpoklady vzniku postižního práva stanoví pouze § 10 zákona o pojištění odpovědnosti (32 Cdo 3266/2010). Zadruhé, nezbytnou podmínkou vzniku postižního práva mimo jiné je, aby pojišťovna za pojištěného nahradila škodu (25 Cdo 799/2006). Shodná východiska formuluje též odborná literatura, podle níž základním předpokladem vzniku postižního práva je, že pojistitel za pojištěného plnil, tedy že poškozenému poskytl pojistné plnění (JANDOVÁ, Lucie, VOJTEK, Petr. § 10 [Právo pojistitele na úhradu vyplacené částky]. In: JANDOVÁ, Lucie, VOJTEK, Petr. Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 296, marg. č. 2.). K řešení dané otázky je možné se inspirovat i názory k současné právní úpravě (která předpisům rozhodným pro posouzení této věci neodporuje). Podle Mimrové patří mezi (kumulativní) podmínky vzniku originárního postižního práva a) způsobení škody pojištěným pod vlivem neoprávněného požití alkoholu (v důsledku ovlivnění duševních schopností) a b) vyplacení náhrady škody pojistitelem za pojištěného [...]. Je také konstatováno, že postižní právo vzniká v okamžiku vyplacení pojistného plnění poškozenému (MIMROVÁ, Tereza. § 2866 [Postižní právo pojistitele]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání. 2. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 2. Dostupné na [beck-online.cz](#); shodně WAWERKOVÁ, Magdalena. § 2866 [Právo pojistitele na náhradu pojistného plnění]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část § 2055–3014. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1457, marg. č. 4). Šimek podotýká, že specifikum tohoto ustanovení spočívá ve vzniku zvláštního (originárního) postižního oprávnění pojistitele požadovat po pojištěném náhradu plnění, které byl pojistitel nucen poskytnout za pojištěného, který měl vlastní vinou snížené rozumové a volní schopnosti (ŠIMEK, Robert. § 2866. In: MELZER, Filip, TĚGL, Petr a kol. Občanský zákoník § 2716–2893. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1229, marg. č. 3).

17. Při posouzení otázky povahy postižního práva dospěl dovolací soud k následujícím závěrům. Podle ustanovení § 10 zákona o pojištění odpovědnosti je nutné splnit dva předpoklady, a to, že pojistitel plnil (odst. 1), a zároveň prokáže, že pojištěný naplnil jednu z podmínek, za které může být postižen [výčet situací pod písmeny a) až f)] – mezi ně patří porušení základní povinnosti týkající se provozu na pozemních komunikacích tím, že řídil vozidlo pod vlivem alkoholu [odst. 2 písm. e)]. Zákon jasně stanovuje, že ke vzniku regresního práva nestačí pouze prokázané provinění pojištěného, resp. řidiče (např. způsobení nehody v důsledku ovlivnění alkoholem), ale také plnění pojistitele. Z toho důvodu ani v případě pojistného plnění k náhradě nákladů na výživu pozůstalých (které mají povahu opětujícího se plnění) nemůže postižní právo pojistitele mít povahu opětujícího se plnění, neboť nevzniká jen plynutím času bez dalšího, ale je nutné, aby přistoučila další právní skutečnost, a to, že pojistitel vyplatí částku pojistného plnění poškozeným. Regres je obecně určen k tomu, aby povinný kryl náklady, které věřiteli vznikly. Nejedná se o „rentu pro pojistitele“. Pokud by regresní právo nebylo vázáno na výplatu pojistného plnění, ale jen na vznik práva poškozeného na náhradu škody, byl by pojištěný povinen plnit pojistiteli bez dalšího, ať by pojistitel jednotlivé opětující se částky poškozenému vyplácel, či nikoli. To odporuje povaze postižního práva jakožto práva na náhradu toho, co pojistitel plnil za pojištěného, který se dopustil zákonem vymezeného jednání vylučujícího právo na pojistnou ochranu. Lze uzavřít, že právo pojistitele odpovědnosti z provozu vozidla na úhradu částek vyplacených na pojistné plnění za náklady na výživu pozůstalým není právem na opětující se plnění. Vzniká a promlčuje se v závislosti na uskutečnění platby pojistného plnění v obecné promlčecí lhůtě.

18. Odkaz žalované na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2019, sp. zn. 23 Cdo 2601/2018, je nepřipadný. V citované věci Nejvyšší soud rozhodoval o nároku pojištěného proti pojistiteli na náhradu toho, co sám plnil na náhradu výživného pozůstalé po oběti dopravní nehody (za kterou pojištěný odpovídal), tedy o pojistném plnění, které, stejně jako škoda, kterou nahrazuje, má charakter opětujícího se plnění, jež se promlčuje jako celek. Je-li právo na náhradu škody nebo na výplatu pojistného plnění nahrazujícího výživné uplatněno u soudu a shledáno důvodným, uloží soud pojištěnému (nebo pojistiteli) platit do budoucna v pravidelných termínech konkrétní plnění.

19. V nyní projednávané věci však nejde o placení nákladů na výživu pojištěným škůdcem, ani o přímý nárok poškozeného na pojistné plnění na náklady výživy, ani o náhradu pojistného plnění za náklady vynaložené pojištěným na výživné, ale o originární regresní právo pojistitele proti pojištěnému na nahrazení toho, co pojistitel zaplatil pozůstalým po oběti dopravní nehody. Jde o právo, které vzniká v důsledku porušení právní povinnosti pojištěným, a to vždy až v okamžiku uskutečnění platby pojistitele za splnění předpokladu podle § 10 zákona o pojištění odpovědnosti. Žalobě, kterou by pojistitel požadoval uložení povinnosti pojištěnému platit do budoucna v konkrétních termínech určité částky regresních náhrad, by nemohlo být vyhověno, neboť by nebyla splněna základní zákonná podmínka, že pojistitel již za pojištěného požadované částky plnil. Zásadní rozdíl mezi právem na náhradu škody a na pojistné plnění k náhradě výživného na jedné straně a regresním právem pojistitele na náhradu částek, které vynaložil na pojistné plnění na straně druhé, spočívá v tom, že předpoklady vzniku obou prvně jmenovaných práv jsou odpovědnost pojištěného za škodu a existence práva oprávněné osoby na výživné od primárního poškozeného. Naproti tomu regresní právo pro svůj vznik vyžaduje kromě shora uvedených podmínek (a splnění předpokladů § 10 zákona o pojištění odpovědnosti) vždy ještě vyplacení konkrétní částky pojistitelem. Až po zaplacení každé jednotlivé platby každý jednotlivý regresní nárok vzniká, je uplatnitelný u soudu a začíná se samostatně promlčovat.

20. K otázce promlčení dovolací soud již v dřívější judikatuře konstatoval, že postižní právo pojistitele se promlčuje v obecné promlčecí lhůtě podle § 101 obč. zák. To platí, s ohledem na znění § 3036 in fine o. z., i v případě regresních práv podle dosavadního právního předpisu, tedy podle § 10 zákona o pojištění odpovědnosti, vzniklých po 1. 1. 2014 v návaznosti na pojistnou událost, k níž

došlo před tímto datem. Promlčecí lhůta běží samostatně pro každý regresní nárok vzniklý každou jednotlivou platbou pojistitele na pojistné plnění.

21. Dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je tedy důvodné, neboť odvolací soud vyřešil otázku povahy postěžního práva pojistitele a na to navazující otázku jeho promlčení v dané věci nesprávně. Dovolací soud proto rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.).

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)